

Az Európai Unió
társfinanszírozásával

Youth Bridges
Budapest

SÉTA A TÖRTÉNELMEN ÁT

**Zsidó élet, holokauszt és
közösségi emlékezet
Budapesten**

**Önállóan bejárható városi séta emlékezetről,
kirekesztésről és állampolgári felelősségről**

A VÁROSOK KÜLÖNBÖZŐKÉPPEN EMLÉKEZNEK

Képzeld el, hogy először érkezel Budapestre...

Kilépsz a metróból, átvágysz egy forgalmas téren, kávézók és üzletek mellett haladsz el, majd emberekkel teli utcákon folytatod az utad. Első pillantásra semmi sem utal arra, hogy ezek a helyek egykor a város történetének legsötétebb eseményeihez kapcsolódtak.

A városok azonban rétegekből állnak.

A körülötted álló épületek generációk életének, döntéseinek, konfliktusainak és átalakulásainak voltak tanúi. Vannak történetek, amelyek emlékműveken és emlékhelyeken keresztül láthatók. Mások csak fényképekben, dokumentumokban vagy személyes emlékekben maradtak fenn. Sok történet szinte láthatatlan marad, amíg valaki rá nem irányítja a figyelmet.

Kevesebb mint egy évszázaddal ezelőtt ugyanezek az utcák egy olyan város részét alkották, ahol a kirekesztés fokozatosan hétköznappivá vált. Politikai döntések befolyásolták, hol élhetnek, dolgozhatnak, tanulhatnak és mozoghatnak az emberek. Szomszédokat választottak el egymástól új szabályok és korlátozások. A közterek új jelentéseket kaptak. **Az ismerős helyek a bizonytalanság, a túlélés és a veszteség helyszíneivé váltak.**

Ez az átalakulás nem egyik napról a másikra történt. Döntések, rendeletek és kompromisszumok sorozatán keresztül bontakozott ki, amelyek lassan átformálták a mindennapi életet.

Ez a séta arra hív, hogy ezeken a rétegeken keresztül fedezd fel Budapestet. Az útvonal során olyan helyekkel találkozol, amelyek a közösségi élethez, a bezártsághoz, a mentési kísérletekhez, a nyilvános emlékezethez és az emlékezéshez kapcsolódnak. Egyes helyszínek ma is egyértelműen őrzik a múlt nyomait. Mások teljesen hétköznapiak tűnnek.

Séta közben ne csak arra figyelj, mi történt itt, hanem arra is, mi látható ma ebből, és mi nem.

HOGYAN HASZNÁLD EZT A FÜZETET?

Ez a booklet az **önállóan bejárható városi séta** támogatására készült, amely **Budapest második világháborúhoz, a holokauszthoz és** a nyilvános emlékezethez kapcsolódó helyszínein vezet végig. Az útvonal során QR-kódokkal találkozol, amelyek rövid digitális tevékenységekhez, hanganyagokhoz vagy interaktív reflexiókhoz vezetnek. Egyszerűen **olvasd be a QR-kódot** a telefonod kamerájával, hogy elérd a tartalmat.

Nem minden állomáshoz tartozik digitális tevékenység. Egyes pillanatokat megfigyelésre, csendre vagy személyes reflexióra terveztünk. A sétafüzet maga tartalmazza a séta fő narratíváját. A digitális elemek célja, hogy elmélyítsék az élményt, nem pedig hogy helyettesítsék azt.

Útvonalinformációk

Távolság: kb. 2.2–2.6 km

Becsült időtartam: 1.5–2 óra

Amire szükséged lesz

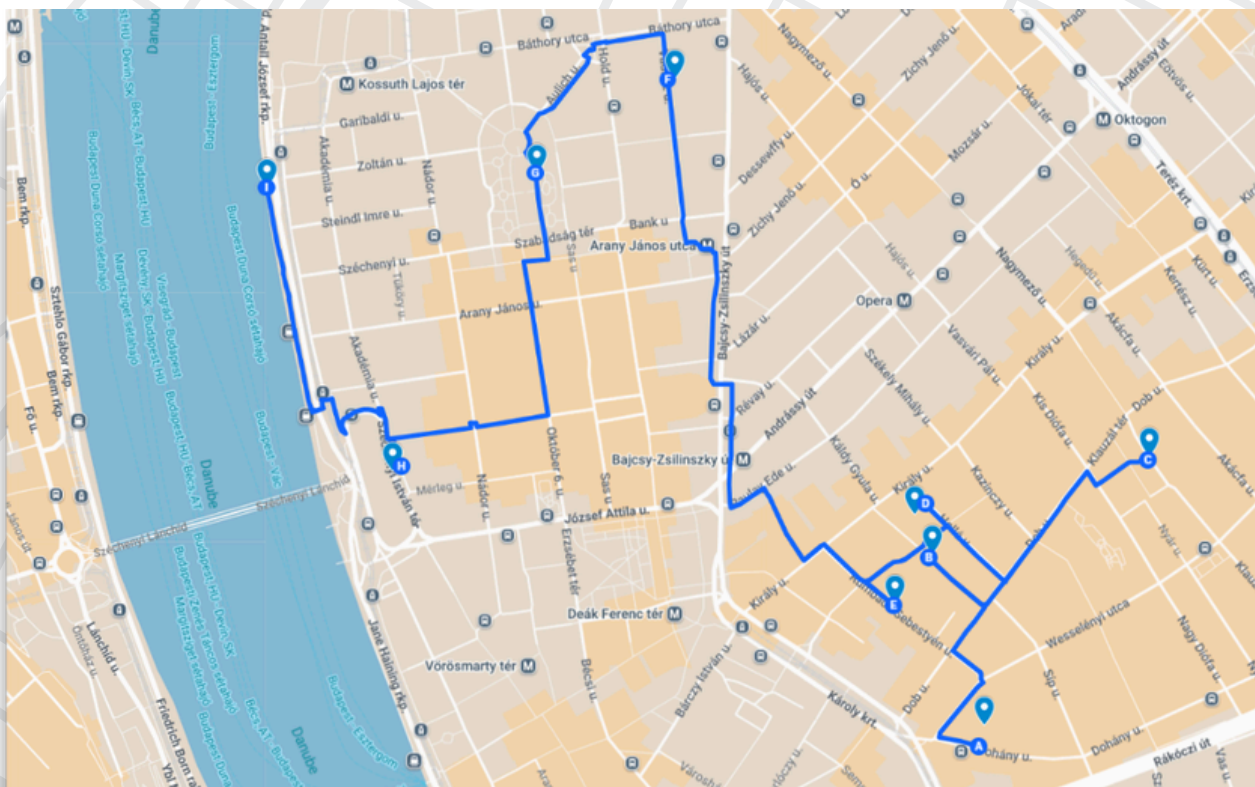
- internetkapcsolattal rendelkező okostelefon
- fejhallgató vagy fülhallgató (ajánlott)
- kényelmes cipő

Ikonmagyarázat

- Hanganyag: Hallgass meg egy rövid történelmi narrációt vagy hangalapú tartalmat
- Megfigyelés: Figyeld meg alaposan a környező teret, építészetet vagy emlékhelyeket
- Reflexió: Állj meg egy pillanatra, és gondolkodj el egy kérdésen vagy személyes reakción
- Interaktív állomás: Olvasd be a QR-kódot a digitális tartalom vagy tevékenység eléréséhez

Szánj időt a sétára. Egyes helyek nagyon jól láthatók. Másokat könnyű nem észrevenni. A cél nem csupán történelmi tények megtanulása, hanem annak megfigyelése is, hogyan van jelen — vagy hogyan tűnik el — az emlékezet a mai városban.

ÚTVONAL-ÁTTEKINTÉS

Ez az útvonal Pest belvárosán halad végig, olyan helyeken keresztül, amelyek a második világháború előtti és alatti zsidó élethez, a budapesti gettóhoz, a mentési kísérletekhez és a mai nyilvános emlékezethez kapcsolódnak. Egyes állomások jól ismert közterek, míg másokat könnyebb észrevétlenül hagyni. A cél nem turisztikai nevezetességek bemutatása, hanem annak vizsgálata, hogyan hordoznak az ismerős városi terek nehéz történeteket és vitatott emlékeket.

**Olvasd be, hogy
kövesd az útvonalat a
telefonodon.**

DOHÁNY UTCAI ZSINAGÓGA

Zsidó élet, kirekesztés és hovatartozás

Ma a **Dohány utcai zsinagóga** Budapest egyik leglátogatottabb nevezetessége, és Európa legnagyobb zsinagógája. Már a mérete önmagában is fontos történetet mesél. Amikor 1859-ben elkészült, Pest zsidó közössége gyorsan növekedett, és egyre jelentősebb szerepet játszott a város gazdasági, kulturális és szellemi életében.

A zsinagógát körülvevő városrész Budapest egyik legélénkebb részévé vált. Zsidó családok éltek itt nem zsidó szomszédaik mellett, üzleteket, műhelyeket, kávéházakat, kiadókat és vállalkozásokat működtetve. A huszadik század elejére a zsidó polgárok mélyen beépültek a magyar főváros életébe.

Ma itt állva nehéz elképzelni, milyen drámaian változott meg az élet néhány évtized alatt.

Az 1930-as években erősödő antiszemitizmus fokozatosan korlátozta a zsidó polgárok jogait és lehetőségeit. Új törvények érintették a munkavállalást, az oktatást és a mindennapi életet. Ami korábban állandónak tűnt — az a gondolat, hogy Budapest zsidó lakossága a város elválaszthatatlan része — egyre bizonytalanabbá vált.

1944-re, Magyarország német megszállását követően, a helyzet gyorsan romlott. Néhány hónap alatt felerősödött az üldöztetés, ezeket deportáltak, és ez a városrész a túlélésért folytatott küzdelem egyik központjává vált.

Interaktív állomás

Fedezd fel, hogyan vált a kirekesztés fokozatosan a mindennapi élet részévé.

Olvasd be a QR-kódot, és ismerd meg:

- a második világháború előtti zsidó életet
- a fokozatos kirekesztést
- a zsidóellenes törvények hatására bekövetkező mindennapi változásokat

 Reflexió: Mitől érzi valaki, hogy tartozik egy városhoz?

➔ Következő állomás

Menj a **Gozsdu udvar** felé a Kazinczy utcán keresztül. Állj meg a Gozsdu udvar középső udvarában, nagyjából félúton a Király utca és a Dob utca között.

Becsült sétaidő: 5 perc.

GOZSDU UDVAR

Mindennapi élet és annak megszakítása

Ma a **Gozsdu udvar** Budapest egyik legforgalmasabb szórakozónegyede. Éttermek, bárók és kávézók töltik meg az átjárókat, és hetente több ezer látogató halad át az épületegyüttesen. A körülötted lévő épületeket azonban eredetileg nem turizmusra vagy éjszakai életre tervezték.

Az udvar a huszadik század elején épült lakó- és kereskedelmi épületegyüttesként, amely egymáshoz kapcsolódó átjárók sorával kötött össze több utcát.

Sok zsidó család élt és dolgozott ezen a környéken. A környező városrész tele volt kisvállalkozásokkal, kézművesekkel, kereskedőkkel és értelmiségi szakemberekkel.

Minden megváltozott a második világháború utolsó hónapjaiban. 1944 végén ez a terület a **budapesti gettó** részévé vált. Emberek ezreit kényszerítették túlszűfolt körülmények közé egy viszonylag kis városrészen belül. Az eredetileg egy-egy család számára tervezett lakások hirtelen sokkal több embert fogadtak be, mint amennyire valaha is szánták őket. Az élelem egyre szűkösebb lett, a betegségek könnyen terjedtek, és a bizonytalanság uralta a mindennapi életet.

A háború után a városrész lassan újra átalakult. Évtizedekkel később sok épületet felújítottak és új funkcióval láttak el, végül pedig a város növekvő éjszakai életének részévé váltak. Ma a látogatók gyakran úgy haladnak át ezeken az udvarokon, hogy nem tudják, mennyi különböző történetnek voltak tanúi ezek a falak.

Megfigyelés

Szánj egy pillanatot arra, hogy körülnézz az udvarokban.

Milyen részletek teszik ezt a teret ma nyitottnak, társasnak és összekapcsoltnak? Most képzelj el ugyanezt a helyet korlátozások, túlszűfolt és félelem között.

Reflexió:

Milyen gyorsan változhat meg egy hétköznapi tér, amikor az emberek elveszítik a mozgásszabadságukat?

➔ Következő állomás

Lépj ki a Gozsdu udvarból a Dob utca felé, és menj tovább a **Klauzál térre**.

Becsült sétaidő: 3–4 perc.

KLAUZÁL TÉR

Túlzsúfoltság, túlélés és veszteség

Első pillantásra a **Klauzál tér** tipikus városrészi térnek tűnik. Gyerekek játszanak a játszótéren, helyi lakosok vágnak át a parkon hazafelé, emberek ülnek a padokon vagy találkoznak a barátaikkal. Elsőre semmi sem utal arra, hogy ez egykor a budapesti gettó egyik legfontosabb helyszíne volt.

A Klauzál tér a gettó kevés nyitott tereinek egyike volt. Emberek haladtak át rajta élelmet keresve, információt cserélve, hozzátartozóikat keresve, vagy egyszerűen azért, hogy néhány pillanatra kiszabaduljanak a túlzsúfolt épületekből. Bár a körülmények egyre nehezebbé váltak, az élet itt is folytatódott, amilyen formában csak tudott. Az emberek továbbra is sorban álltak, beszélgettek, vártak, aggódtak, és igyekeztek fenntartani a normalitás valamilyen érzetét.

Ma a tér újra közösségi találkozóhelyként működik. Háborús történetének nyomai azonban rejtve maradnak a városi tájban.

Observation

Mielőtt továbbmennél, próbáld megtalálni a budapesti gettó áldozatainak emléket állító emlékművet. Szánj egy pillanatot arra, hogy alaposan megfigyeld.

Milyen részleteket választottak a tervezők? Mennyire látható az emlékmű a tér mindennapi életében?

Interaktív állomás

Miután megtaláltad az emlékművet, tudd meg, miért vált éppen ez a hely a gettóhoz kapcsolódó egyik legfontosabb emlékhellyé.

Olvasd be a QR-kódot.

Reflexió

Mielőtt megtaláltad az emlékművet, kitaláltad volna, mi történt itt?

➔ Következő állomás

Hagyd el a Klauzál teret, és indulj a **Király utca** felé.

Becsült sétaidő: 4–5 perc.

GETTÓFALRÉSZLET

Határok a város közepén

Ahogy ma végigsétálsz ezeken az utcákon, nehéz elképzelni, hogy ez a terület egykor egy lezárt és szigorúan ellenőrzött zóna szélén állt.

1944 novemberében létrehozták a **budapesti gettót a zsidónegyedben**. Több mint 70 000 embert zártak össze a város viszonylag kis területén. Azok az utcák, amelyek korábban mindenki előtt nyitva álltak, hirtelen Budapest többi részétől elválasztott, korlátozott tér részévé váltak.

Más történelmi falakkal ellentétben, amelyeket összefüggő kőépítményként emeltek, a gettó határát magából a városból hozták létre. Meglévő épületeket, udvarokat, kerítéseket, kapukat és ideiglenes akadályokat kapcsoltak össze, hogy ellenőrzött belépési pontok rendszere jöjjön létre. Őrk felügyelték a mozgást, és csak korlátozott számú ember léphette át a határt.

A gettó mindössze néhány hónapig létezett, mégis alapjaiban változtatta meg több tízezer ember életét.

A háború után az akadályok eltűntek. Az utcák újra megnyíltak, a forgalom visszatért, és a mindennapi élet fokozatosan folytatódott. Ma a legtöbb látogató úgy halad át ezen a területen, hogy nem tudja: éppen azt a határt keresztezi, amely egykor a háborús Budapest egyik legjelentősebb választóvonalala volt.

Ez teszi az ehhez hasonló helyeket különösen fontossá. Arra emlékeztetnek, hogy a kirekesztés rendszereit nem mindig monumentális építészet jelöli. Néha közigazgatási döntések, ideiglenes akadályok és olyan szabályok hozzák létre őket, amelyek átformálják, hogyan mozoghatnak az emberek ismerős terekben.

Térképes felfedezés

Hasonlítsd össze a ma látható várost azokkal a határokkal, amelyek 1944-ben itt léteztek.

Olvasd be a QR-kódot.

Reflexió

Miután megnézted a térképet, nézz körül újra. Történelmi tudás nélkül utalna bármi a környező utcákban arra, hogy ez egykor egy lezárt és ellenőrzött terület szélé volt?

➔ Következő állomás

Haladj tovább az egykori gettó területén keresztül a **Rumbach Sebestyén utca** felé.

Becsült sétaidő: 3–4 perc.

RUMBACH UTCAI ZSINAGÓGA

Közösségek megszakítása és átalakulása

A Rumbach utcai zsinagóga annak a területnek a közepén áll, amely egykor Budapest egyik legélénkebb zsidó városrésze volt. Amikor 1872-ben elkészült, a környező utcák egy növekvő közösség otthonát adták, amely jelentősen hozzájárult a város gazdasági, kulturális és társadalmi életéhez.

A zsinagóga több volt vallási épületnél. Családok, szomszédok, szervezetek, szokások és közös hagyományok tágabb hálózatának része volt, amely segítette az embereket abban, hogy kapcsolódjanak egymáshoz.

Az **1930-as évek végén és az 1940-es évek elején** ez a világ egyre nagyobb nyomás alá került. Új korlátozások érintették, hol dolgozhatnak, tanulhatnak, utazhatnak és vehetnek részt a közéletben a zsidó polgárok. 1944 végén, amikor a városrész a budapesti gettó részévé vált, a mindennapi élet középpontjába a túlsúlyfoltosság, a bizonytalanság és a túlélés került.

A zsinagóga túlélte a háborút, de sokan azok közül, akik jelentést adtak az épületnek, nem. Évtizedekig nagyrészt használaton kívül állt, tükrözve azokat a mélyreható változásokat, amelyek a körülötte lévő városrészt érték.

Ma a helyreállított épület ismét Budapest kulturális városi tájának része. Arra emlékeztet, hogy a közösségek többek fizikai tereknél. Az épületek évszázadokat is túlélhetnek, de azok a kapcsolatok és mindennapi szokások, amelyek élettel töltik meg őket, sokkal törékenyebbek.

Megfigyelés

Nézd meg a zsinagógát és a környező utcákat.

Magán az épületen kívül milyen közösségi életre utaló nyomokat tudsz még azonosítani a városrészben ma?

Reflexió

Mitől erős egy közösség? Az épületektől, az intézményektől, a hagyományoktól vagy az emberek közötti kapcsolatoktól?

➔ Következő állomás

Haladj tovább a **Szabadság tér és az Üvegház** környéke felé.

Becsült sétaidő: 10–12 perc.

A ma Üvegházként ismert épület eredetileg ipari ingatlan volt. A második világháború utolsó hónapjaiban azonban Budapest egyik legfontosabb mentési központjává vált.

Magyarország 1944. márciusi német megszállása után az üldöztetés gyorsan felerősödött. Zsidó emberek ezrei kerestek bármilyen védelmet, amely segíthetett elkerülni a deportálást, a kényszermunkát vagy az erőszakot. Az Üvegház az egyik olyan hely lett, ahol ez a védelem időnként megtalálható volt.

Carl Lutz svájci diplomata és munkatársai az épületet védlevelek kiadására és menedéket kereső emberek támogatásának megszervezésére használták. Diplomácia, jogi leleményesség és személyes bátorság révén a svájci védelmet messze túlterjesztették azon, amire eredetileg felhatalmazást kaptak.

A mentőmunka nagy része papírmunkából, listákból, pecsétekből, aláírásokból és tárgyalásokból állt. Ezek az adminisztratív folyamatok mégis eldönthették, hogy valaki életben marad-e vagy meghal. Egy megfelelő hivatalban kiállított, megfelelő pecséttel ellátott dokumentum elegendő lehetett ahhoz, hogy megvédjen valakit a deportálástól.

Az épület hamarosan megtelt olyan emberekkel, akik dokumentumokat vagy menedéket reméltek szerezni. A körülmények nehezek voltak, de az Üvegház a háború végéig védelmi központként működött.

Carl Lutzra gyakran bátorsága miatt emlékezünk, de a történetben sokan mások is szerepet játszottak: helyi önkéntesek, hivatalnokok, asszisztensek, diplomaták és hétköznapi polgárok.

Az Üvegház arra emlékeztet, hogy a történelmet nem csak politikai vezetők és katonai parancsnokok alakítják. Néha olyan emberek is hatással vannak rá, akik intézményeken belül dolgoznak, és úgy döntenek, hogy a rendelkezésükre álló korlátozott hatalmat mások segítésére használják

Interaktív állomás

Fedezd fel, hogyan működött a diplomáciai védelem az üldöztetés rendszerén belül.

Olvasd be a QR-kódot.

Reflexió

Számíthatnak-e az egyéni cselekedetek egy igazságtalan rendszeren belül?

➔ Következő állomás

Haladj tovább a **Szabadság tér** felé.

Becsült sétaidő: 8–10 perc.

SZABADSÁG TÉR

Emlékezet, értelmezés és köztér

A **Szabadság tér** Budapest egyik legszokatlanabb köztere. Első pillantásra kellemes városi parknak tűnik, impozáns épületekkel körülvéve. Emberek sétáltatják a kutyájukat, padokon ülnek, átvágnak a téren munkába menet, vagy megállnak egy közeli kávéra. Ez a tér ugyanakkor a város egyik legtöbbet vitatott emlékezeti tája is. Sok emlékhellyel ellentétben, amelyek egyetlen eseményre vagy történelmi időszakra összpontosítanak, a Szabadság tér különböző időpontokban és különböző politikai célokkal létrehozott emlékműveket hoz egymás mellé. Ennek eredményeként a történelem többféle értelmezése létezik egymás mellett ugyanabban a térben.

Két emlékmű különösen fontos e viták megértéséhez. **A szovjet felszabadítási emlékművet** röviddel a második világháború után állították, és a Budapest ostroma során elesett szovjet katonáknak állít emléket. Évtizedeken át azt a hivatalos értelmezést tükrözte, amelyet a szocialista időszakban hirdettek: a Szovjetuniót Magyarország náci uralom alóli felszabadítójaként.

Egy rövid sétára áll **A német megszállás áldozatainak emlékműve**, amelyet 2014-ben avattak fel. Az emlékmű Magyarországot angyalként ábrázolja, amelyre egy német sas támad. Alkotói azoknak kívántak emléket állítani, akik Magyarország német megszállása alatt szenvedtek.

Sok történész, túlélő és civil csoport azonban bírálta az emlékművet. Érvelésük szerint Magyarországot elsősorban passzív áldozatként mutatja be, és nem ismeri el kellőképpen a magyar hatóságok szerepét a magyar zsidók üldözésében és deportálásában.

Ezek a viták arra emlékeztetnek, hogy az emlékművek nem csupán megőrzik a történelmet. Értelmezik is. Minden emlékmű a múlt bizonyos aspektusait emeli ki, miközben másokat háttérben hagy.

A Szabadság tér ezért arra hív, hogy ne csak magukról a történelmi eseményekről gondolkodjunk, hanem arról is, ki meséli el ezeket a történeteket, hogyan jelenítik meg őket, és miért élhetnek egymás mellett különböző értelmezések ugyanazon a helyen.

👁 Megfigyelés

Keresd meg a következő két emlékművet a téren:

- a szovjet felszabadítási emlékművet
- A német megszállás áldozatainak emlékművét

Szánj egy pillanatot arra, hogy mindkettőt megfigyeld.

Mit ábrázolnak?

Miben különböznek egymástól?

➡ Következő állomás

Sétálj a Duna felé, majd haladj tovább a Lánchídhöz.

Becsült sétaidő: 5–6 perc.

LÁNCHÍD

Pusztítás, megosztottság és újjáépítés

Ma a **Lánchíd** Budapest egyik legismertebb nevezetessége. Amikor 1849-ben megnyílt, ez volt az első állandó híd Buda és Pest között, és hozzájárult ahhoz, hogy két különálló városi központból egy város formálódjon.

A híd csaknem egy évszázadon át a kapcsolat, a mozgás és a modernizáció jelképe volt. Az emberek munkába járáshoz, kereskedelemhez, családtagok meglátogatásához és a városban való közlekedéshez használták.

Ez a második világháború utolsó hónapjaiban megváltozott. 1945. január 18-án a visszavonuló német csapatok felrobbantották a Lánchidat, a Duna többi jelentős hídjával együtt. A szerkezet a folyóba omlott, és a Buda és Pest közötti közlekedés rendkívül nehézé vált.

A pusztítás a mindennapi életet is érintette. Családok szakadtak el egymástól, a kommunikáció nehezebbé vált, és a Duna ismét akadállyá vált összekötő kapocs helyett. A hidat majdnem öt évvel később, 1949 novemberében nyitották meg újra. Újjáépítése Budapest háború utáni talpra állásának egyik jelképévé vált. A híd, amelyet ma látsz, ezért egyszerre történelmi és újjáépített: megőrzi az eredeti szerkezet megjelenését és szimbolikus szerepét, miközben a városnak azt az erőfeszítését is tükrözi, hogy a pusztítás után helyreállítsa a kapcsolatot.

Most a hídra nézve nehéz elképzelni a Dunát nélküle. Budapest lakói számára azonban több éven át ez volt a valóság.

Interaktív állomás

Ma ez a híd teljesnek tűnik.

De 1945-ben már nem létezett ebben a formában.

Nézd meg, hogyan nézett ki ez a hely a háború végén.

Olvasd be a QR-kódot.

➔ Következő állomás

Haladj tovább a Duna-parti sétányon a **Cipők a Duna-parton emlékhely** felé.

Becsült sétaidő: 5–7 perc.

CIPŐK A DUNA-PARTON

Áldozatok és emlékezés

A Duna mentén sorakozó bronzcipők Budapest legismertebb emlékhelyei közé tartoznak. Sok emlékművel ellentétben nem katonai vezetőket, politikai alakokat vagy hősi győzelmeket ábrázolnak. Ehelyett olyan hétköznapi emberekre irányítják a figyelmet, akiknek az életét erőszakosan megszakították.

Az emlékhely azoknak a zsidóknak állít emléket, akiket a második világháború utolsó hónapjaiban a Duna partján gyilkoltak meg. 1944 végén és 1945 elején a nyilas milícia tagjai kivégzéseket hajtottak végre a folyó mentén. Az áldozatokat gyakran arra kényszerítették, hogy lövés előtt vegyék le a cipőjüket. Abban az időben a cipő értékes tulajdonnak számított, amelyet újra lehetett használni vagy el lehetett adni. Akiket megöltek, eltűntek a folyóban, csak azok a tárgyak maradtak utánuk, amelyeket viseltek.

Az emlékhelyet Can Togay filmrendező és Pauer Gyula szobrász alkotta meg, és tudatosan kerüli a nagyszabású szimbolikát. Absztrakt üzenet helyett arra hívja a látogatókat, hogy egyéni életüket képzeljenek el. A cipők különböző stílusai és méretei különböző életkorokra, foglalkozásokra és személyes történetekre utalnak. Néhány elegánsnak tűnik, mások inkább praktikusak. Egyesek felnőttekhez, mások gyerekekhez látszanak tartozni.

A legtöbbhez nem kapcsolódik név. Ez a hiány jelentőségteljes. Az emlékhely nem arra kéri a látogatót, hogy egyetlen emberre emlékezzen. Arra hív, hogy gondolkodjon el az elvesztett ezrek életén és a számtalan történeten, amelyet soha nem jegyeztek fel teljesen.

Ugyanakkor a helyszín is fontos. A Duna Budapest egyik meghatározó eleme. Összeköti a város különböző részeit, és gyakran a szépséghez, a mozgáshoz és a folytonossághoz kapcsolódik. Az alkotók azzal, hogy az emlékhelyet ide helyezték, a személyes tragédiát olyan térhez kapcsolták, amely ma is Budapest mindennapi életének központi része. Sok látogató virágokat, gyertyákat vagy apró köveket hagy a cipők között. Mások egyszerűen csendben állnak, és a folyót nézik.

A séta lezárása előtt szánj néhány percet arra, hogy csendben megfigyeld az emlékhelyet. Itt nincs elvégzendő feladat, és nincs egyetlen helyes értelmezés sem. Néha a legjelentősebb válasz egyszerűen az, ha megállunk, nézünk és emlékezünk.

👁 Megfigyelés

Szánj egy pillanatot arra, hogy lassan végigsétálj az emlékhely mentén. Figyeld meg a cipők különböző formáit és méreteit.

💭 Reflexió

Mitől válik láthatóvá a hiány a térben?

Nincs következő állomás.

Maradhatsz itt, ameddig szeretnél.

AZ ÚTVONAL VÉGE

Köszönjük, hogy részt vettél ezen a sétán.

A séta során a második világháborút nem csatatereken vagy katonai eseményeken keresztül fedezted fel, hanem Budapest utcáin, épületein, terein és közterein keresztül. A meglátogatott helyek megmutatták, hogyan formálták politikai döntések hétköznapi emberek életét, és hogyan jelentek meg a nagy történelmi események emberi léptékben.

Az útvonal a kulturális örökség különböző aspektusait is kiemelte. Egyes helyszínek emlékhelyeken, emlékműveken vagy történelmi épületeken keresztül őrzik a múlt látható nyomait. Mások ma teljesen hétköznapiak tűnnek, még akkor is, ha egykor fontos eseményekhez és tapasztalatokhoz kapcsolódtak. Együtt ezek a helyek a város közös örökségének részét alkotják, és segítenek megérteni, hogyan hat tovább a múlt a jelenre.

A séta során megismert történetek ma is releváns kérdéseket vetnek fel. Hogyan reagálnak a társadalmak, amikor a kirekesztés normalizálódik? Milyen felelősségük van az egyéneknek nagyobb rendszereken belül? Hogyan kellene emlékezni a nehéz történelmekre, és hogyan kellene megjeleníteni őket a köztérben? És kiknek a hangja válik ennek az emlékezetnek a részévé?

Ezekre a kérdésekre talán nincs egyetlen válasz. Különböző emberek, közösségek és generációk gyakran eltérően értelmezik a múltat. Ezekkel a nézőpontokkal foglalkozni azonban fontos része annak, hogy megértsük a történelmet és a mai állampolgári életet.

Amikor elhagyod az útvonalat, gondolj azokra a helyekre, amelyek a saját közösségedben fontosak. Milyen történeteket mesélnek? Milyen történelmek maradnak láthatók? És melyeket fenyeget az elfelejtés veszélye?

Köszönjük, hogy velünk sétáltál, figyeltél és reflektáltál.

Az Európai Unió
társfinanszírozásával

Ezt a bookletet a Youth Bridges Budapest készítette az Empower Youth Explore Stories (EYES) projekt részeként.

Kapcsolat

Hidak Ifjúsági Alapítvány
info@youthbridgesbudapest.org

Elérhetőségeink

<https://www.youthbridgesbudapest.org>
<https://www.tiktok.com/@youthbridgesbudapest>
https://www.instagram.com/youthbridges_budapest/
<https://www.facebook.com/youthbridgesbudapest>

<https://explorestories.eu/>

Az Európai Unió finanszírozásával. A kifejtett nézetek és vélemények azonban kizárólag a szerző(k) nézeteit tükrözik, és nem feltétlenül tükrözik az Európai Unió vagy az Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökség, az EACEA álláspontját. Sem az Európai Unió, sem az EACEA nem tehető felelőssé értük.

(Projektкод: 2024-2-DE04-KA220-YOU-000293002)